

аналізувати, а й активно включатися в життя громади, приймати участь, пропонувати свої ідеї для того, щоб кошти із бюджету максимально задовольняли наші потреби.

Література:

1. Порівняльні дані про надходження платежів до державного та місцевих бюджетів по Тернопільській області станом на 31.07.2017 року. URL: <http://www.oda.te.gov.ua>.

2. Про внесення змін до міського бюджету на 2016 рік: Рішення Почаївської міської ради від 31.10.2016 р. №547. URL: http://pochaiv-rada.gov.ua/upload/files/2016/%E2%84%96540-578_2016.pdf.

3. Портал публічних закупівель ProZorro URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2017-02-14-001534-c>.

Скобляк Тетяна

Тернопільський національний економічний університет

СУБСИДІЇ – ЦЕ ТИМЧАСОВО ЧИ НАЗАВЖДИ?

Ми часто говоримо про Європу, і як миле нашому вуху гасло: «Україна – це Європа». Та Європа – це не закрита вечірка країн, на яку Вас запросять або ні. Це об'єднання держав з єдиним вектором розвитку, і коли хочеш бути її частиною, маєш відповідати спільному як соціальному, політичному, так і економічному курсу. Нам потрібні не лише зміни, а цілковите реформування економічної системи. А це відповідно потребує коштів бюджету, терпіння громадян та часу. Коли усвідомлюєш, чому і заради чого відбуваються дані зміни, то це вже й не так важко прийняти і жити відповідно до них.

Говоримо про актуальне і наболіле, а саме субсидії. Та для того, аби зрозуміти даний аспект, звернемось до положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020». Отож, цим документом визначено, що вектор розвитку нашої країни – це співдружність європейських держав. У Стратегії чітко визначено напрями розвитку нашої країни; вказано, у чому ми відстаємо від Європи та що нам варто змінити в першу чергу. Одна зі статей стратегічного документу гласить про енергонезалежність держави вже через 3 роки. Серед маленьких кроків на шляху до цієї мети є встановлення реальної ринкової ціни на газ та енергоресурси, яка до цього часу ціна штучно занижувалась. Зауважимо, що таких крок уряду

викликав неоднозначну реакцію в суспільстві, яке не було готове до різкого підвищення вартості комунальних зручностей. Сьогодні середньостатистична сім'я в Україні нездатна сплатити реальну ринкову ціну за спожиті енергоресурси, тому державою запроваджено пільги для населення у вигляді субсидій. Водночас, зростаючі обсяги субсидій – це додаткові видатки державного бюджету, які в умовах економічної кризи є доволі обмеженими. Безперечно, в сучасний період субсидії життєво необхідні певному прошарку населення, однак певний відсоток громадян користується цим привілеєм необґрунтовано, використовуючи лазівки у законодавстві (до прикладу, зменшуючи свої доходи чи виписуючись з житлової площі). Наслідком недоліків практики призначення житлових субсидій є різке зростання видатків бюджету на їх фінансування, що відволікає значні ресурси від інших важливих потреб соціально-економічного розвитку країни. Фактично, зберігаючи систему житлових субсидій у її сучасному вигляді, уряд призупиняє впровадження одного із головних пріоритетів Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020».

В останні роки 42,3% домогосподарств користуються субсидіями в Україні. Це позитивний чи негативний факт? Кількість одержувачів житлових субсидій збільшується з кожним роком, як збільшуються видатки на їхнє фінансування. За період з 2011 по 2016 роки видатки державного бюджету на надання пільг і житлових субсидій зросли з 6 млрд. грн. до 40 млрд. грн. і продовжують збільшуватись надалі. Вже цього року станом на жовтень місяць, за даними Міністерства фінансів України, зобов'язання по субсидіях на 10 млрд. грн. перевищили передбачені у державному бюджеті обсяги. За інформацією уряду, кожне третє домогосподарство у 2017 році користується субсидією. Україна поступово перетворюється на країну пільговиків.

За даними Державної служби статистики України, у 2017 році середній розмір на оплату ЖКП на одне домогосподарство склав 1 571,2 грн., в тому числі у Тернопільській області – 2 034,5 грн. (один з найбільших показників по країні). Наслідком цього є зростання обсягів цільових трансфертів з державного бюджету до місцевих бюджетів, а отже збільшення рівня залежності місцевих органів влади від фінансування з центру. У 2016 році Тернопільською ОДА було отримано субвенцію з державного бюджету у розмірі 4 303,7 млн. грн, з якої левову частку, а саме 2 067,2 млн. грн. складає субвенція на надання пільг та житлових субсидій, а це 48% від загальної суми субвенцій.

«Вибухове» зростання обсягів видатків бюджету на фінансування програми житлових субсидій змушує уряд вишукувати шляхи наповнення бюджету, в тому числі шляхом залучення нових боргових зобов'язань.

Отож, додатково залучені ресурси спрямовуються не на стимулювання соціально-економічного розвитку країни, а на «проїдання» населенням.

Так, на виконання Тернопільської обласної комплексної програми енергоефективності та енергозбереження на 2016-2019 рр. виділено всього 91 650,0 тис. грн. (рис. 1). Зокрема, з державного бюджету на зазначену мету виділено 22 820,0 тис. грн., з обласного бюджету – 6 580,0 тис. грн., з районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, міських бюджетів міст Бережани, Кременець, Тернопіль та Чортків – 10 360,0 тис. грн., коштів з інших джерел – 51 890,0 тис. грн., з яких власні кошти підприємств становили 11 950,0 тис. грн. та інвестиції, гранти, позики – 39 940,0 тис. грн.

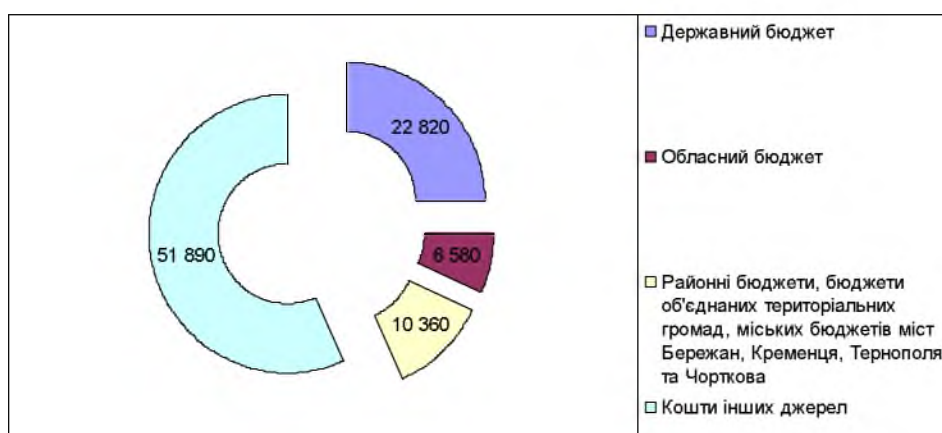

Рис. 1. Обсяги бюджетних ресурсів, спрямованих на виконання обласної комплексної програми енергоефективності та енергозбереження на 2016-2019 рр., тис. грн.

Отже, з одного боку субсидії – це життєва необхідність для певної частини населення, та більшість просто незаконно користується наданою можливістю, що веде нас в нову яму боргів і перетворює на країну утриманців. В світовій практиці субсидії використовуються як інструмент тимчасового врегулювання на перехідному етапі становлення економіки. Натомість, в Україні система субсидій перетворилась на інструмент утриманської політики, від якої населення стає залежним. Дані тенденції ні до чого хорошого привести не можуть, оскільки позитивний ефект від субсидіювання спостерігається в короткостроковій перспективі, а в довгостроковій лише призупиняє розпочаті реформи. Збільшення субсидіювання населення може стати тією помилкою, яка відкладе економічний розвиток країни ще на декілька років.